

3768

ن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.Ketab.ir

- سرشناسه : آل طه، سید حسن ۱۳۴۹
- عنوان و نام پدیدآور : تحفه اهل ولا: در گرامیداشت خاطره خطیب آل طه / به کوشش: سید حسین آل طه. - قم: سید ... ۱۳۵۰
- مشخصات ظاهری : ۱۱۵۲ ص.: مصور. وزیری.
- شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۰۰-۱۱۱۲-۵
- وضعیت فهرست نویسی : فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا (فهرست نویسی پیش از انتشار)
- یادداشت : کتابنامه.
- موضوع : آل طه، سید محمد، ۱۳۰۵ - ۱۳۹۵، یادنامه ها.
- موضوع : آل طه، سید محمد، ۱۳۰۵ - ۱۳۹۵، نقد و تفسیر.
- موضوع : آل طه، سید محمد، ۱۳۰۵ - ۱۳۹۵، مصاحبه.
- موضوع : مجتهدان و علما - نظریه درباره آل طه، سید محمد، ۱۳۰۵ - ۱۳۹۵.
- موضوع : اسلام - مقاله ها و خطابه ها
- موضوع : واقعه کربلا، ۶۱۰ ق
- عنوان فرعی : الف. عنوان. ب. عنوان: گرامیداشت خاطره خطیب آل طه.
- رده بندی کنگره : ۱۳۹۷ / ۷۶۴ / ۳ / ۵۵ BP
- رده بندی دیویی : ۲۹۷ / ۹۹۸
- شماره کتابشناسی ملی : ۲۸۰۸ - ۹۷ - ن

تخت‌های اولاد

در کرامی داشت

خاطره حطیب آل طه

نخستین سالگرد

به کوشش سیدین آل طه

تحفه اهل ولا

در گرامیداشت خاطره خطیب آل طه

به کوشش: سید حسین آل طه

• ناشر: گردآورنده و مؤلف

• صفحه آرا: نادر برقی

• چاپ: زیتون

• نوبت چاپ: اول / تابستان ۱۳۹۷

• شمارگان: ۱۰۰۰

• شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۰۰-۱۱۱۲-۵

• بها: ۱۰۰۰۰۰ تومان

© همه حقوق برای ناشر است.
نشر الکترونیکی اثر بدون کسب اجازه کتبی از ناشر ممنوع است.

Printed the Islamic Republic of Iran

فهرست مطالب

- ۵ مقدمه مؤسسه کتابخانه‌های شیعه
- ۱۷ جامه سیاه فلک (تألیف بنده مال شیرازی در مرثیه سیدالشهدا)

بخش اول:

پیام‌های تسلیت مراجع عالیقدر

و دیگر بزرگان دین فقیدان / سید محمد آل طه / ۳۱

- ۳۳ ثناگوی حسین (در رثای فقید سعید)
- ۳۴ پیام‌های تسلیت

بخش دوم:

مقالاتی درباره خطیب فقید

سید محمد آل طه / ۳۹

- ۴۱ عالم خدا باور و وظیفه محور / سید محمد جواد شبیری
- ۵۱ گزارش احوال خطیب فقید از نگاه فرزندان / به قلم یکی از نزدیکان
- ۷۳ درباره ساخت دبیرستان عفت به همت مرحوم آل طه / سید علی آل طه

بخش سوم:

مصاحبه‌هایی درباره خطیب فقید / ۷۵

- ۷۷ مصاحبه با حاج سید حسن آل طه

- ۹۸..... مصاحبه با حاج شیخ حسین اشعری
- ۱۰۲..... مصاحبه با حاج شیخ مهدی بیگدلی
- ۱۱۰..... مصاحبه با حاج سید محمود چاووشی
- ۱۲۱..... مصاحبه با حاج شیخ جعفر سبحانی
- ۱۳۰..... مصاحبه با حاج سید محمد جواد علوی بروجردی

بخش چهارم:

مصاحبه‌های فقید سید محمد آل طه / ۱۳۷

- ۱۳۹..... فیضیه تاریخ اسلام
- ۱۵۰..... سبک شناسی خطیب نامور قم
- ۱۶۱..... سرگذشت محمد همایون به روایت سید محمد آل طه
- ۱۷۵..... منبر، تریبون احزاب نیست
- ۱۸۰..... درباره کتاب شهید جاوید
- ۱۹۰..... حال و هوای منبر در دوران قبل از انقلاب
- ۲۰۳..... گفت و شنودی پیرخاطره با خطیب پیشکسوت حجة الاسلام والمسلمین حاج سید محمد آل طه
- ۲۱۹..... سید محمد فرزانه به روایت حجة الاسلام آل طه
- ۲۳۱..... در خدمت نهضت امام خمینی
- ۲۷۷..... از گفتارهای برجای مانده از مرحوم سید محمد آل طه
- ۲۸۲..... خاطراتی از مرحوم سید محمد آل طه
- ۲۸۹..... خاطره‌ای از امام موسی صدر به روایت سید محمد آل طه

بخش پنجم:

مقالات / ۲۹۳

- ۲۹۵..... حاج سید محمد آل طه رحمته الله / رضا استادی
- ۳۱۸..... از عاشورا چه می‌توان آموخت؟ / محمد اسفندیاری

- «صلاة» و «آفرین» (تَفَرُّجی دَر چَهار باغِ تَفْسیر و حَدِیث و لُغَت و کَلام) / جویا جَهان بَخش ۳۴۸
- نقش مجالس عزاداری در تربیت اخلاقی طبقات جامعه از نگاه عبدالله مستوفی /
- انتخاب و گزارش: سید محمد جواد شبیری ۳۹۶
- اخلاق ناصری و دو ترجمه تازی کهن و معاصر آن / حمید عطائی نظری ۴۰۶
- تند سروده ای و در خواب شدند / مهدی کرباسی ۴۳۵
- اشک، زبان دل / جواد محدثی ۴۷۰
- ابوسعبر سرود «شناسایی و معرفی یکی از مشایخ بی واسطه شیخ صدوق» / علی اصغر نجابت ۴۷۶

بخش ششم:

متون مصحح/ ۴۹۷

- نصایح الملوک و آداب السلاوک (ترجمه و شرح علامه مالک اشتر) /
- تألیف: شریف ابوالحسن بن محمد طاهر فتونی عاملی / تحقیق: اسدالله احمدی مرند ۴۹۹
- مراثی خامس آل طه و شهدای کربلا - عده هم التحیه - ما - در دیوان میرزا حیدر علی ثریا /
- علی حیدری یساولی ۶۳۵
- جواب مسائل عروسی قاسم (۱۴۱ پرسش و پاسخ دربارهٔ رسی قاسم بن الحسن) /
- تألیف: محمد علی حسینی مرعشی شهرستانی / تحقیق: علی مهدی کرباسی ۶۸۳
- سه مقتل از سده هفتم تا پانزدهم / عبدالحسین طالعی ۸۱۱
- لؤلؤ البحرين فی ذکر مناقب الحسین - علیه السلام - / تألیف: ملا نوروز علی فاعلا - سامی /
- تحقیق: مهدی کرباسی ۸۷۳
- بیت الحزن / سروده مفتی محمد عباس شوشتری جزائری /
- تحقیق: مهدی کرباسی و علی فاضلی ۹۲۱
- فضائل الشیعه / تألیف: ابوجعفر محمد بن علی بن بابویه الشیخ الصدوق /
- تحقیق: علی اصغر نجابت ۹۸۱

بخش هفتم:

گفت و شنودهای علمی/ ۱۰۳۷

- ۱۰۳۹..... مصاحبه با محمد رضا سنگری
- ۱۰۵۱..... مصاحبه با حاج سید احمد مددی
- ۱۰۶۶..... مصاحبه با حاج شیخ عبدالمجید معادیخواه
- ۱۰۷۵..... مصاحبه با حاج شیخ علی نظری منفرد
- ۱۰۸۰..... مصاحبه با ابو محمد عیسیٰ رحمته الله
- ۱۰۸۴..... مصاحبه با حاج شیخ هاشم یوسفی غروی
- ۱۱۰۵..... پایان نامه
- ۱۱۰۶..... قرائت «ترجمه قرآن» و فصیلت آن: جوابا جهان بخش

اسناد و تصاویر / ۱۱۲۱

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين،

والصلاة والسلام على سيدنا ونبينا أفضل الخلائق أجمعين

و على وصيّه آية الله أمير المؤمنين و على الأئمة المعصومين من آل

الطّيبين الطّاهرين و آلهما الإمام المهديّ الذي يملأ الأرض قسطاً و عدلاً.

این جانب، اوائل ماه شوال ۱۳۹۷، اواخر تابستان ۱۳۵۶ به قصد تحصیل در حوزہ علمیه قم - شید الله اركانها - وارد قم و در مدرسه - حاج ملا صدیق (ع) واقع در ۴۵ متری عمار یاسر (کنونی) حجره ۴ ساکن شدم. به دلیل نزدیکی مدرسه حاج ملا صادق با بیت مرجع فقید مرحوم آیه الله حاج سید محمد رضا گلپایگانی - طیب - ترا و - جعل الجنة منقلبہ و مثواہ - و نیز از آن رو کہ مدرسه مذکور زیر نظر ایشان اداره می شد ایام محرم و سوگواری در روضه بیت مرحوم آیه الله گلپایگانی حاضر می شدم. آن روزگار مجلس دهه محرم آن بات از باشکوه ترین مجالس عزاداری قم، و یکی از خطبای بیت ایشان خطیب نامور، - حجة الاسلام و المسلمین آقای حاج سید محمد آل طه - تعمده الله بغفرانه و أسکنه فرادید - می دادند و بنده از آنجا با ایشان آشنا شدم و از آن زمان تا اواخر عمرشان از منابرشان بهره می بردم.

پس از آن، در سایر جاهایی که منبر می رفتند معمولاً استفاده می کردم از جمله روضه بیت و دفتر حضرت آیه الله شبیری زنجان و روضه صبحهای زود دهه محرم در منزل مرحوم آیه الله حاج آقا مجتبی عراقی (ع) در محله آبشار قم که مجلس با معنویت بود و بزرگان در آن شرکت می کردند. نیز روضه و مراسم احیاء شبهای قدر در مدرسه حضرت

آیه الله گلپایگانی در قم، که از طرف وبا حضور ایشان برگزار می شد و در آن نیز بزرگان از جمله مرحوم آیه الله حاج شیخ یحیی انصاری شیرازی - قدس الله روحه الزکیه و أفاض علی تربته المراحم الربانیة - مستمراً حاضر می شدند و ظاهراً بعضی سالها منبر بعد از نماز ظهرین که امامت مرحوم آیه الله گلپایگانی در همان مدرسه برگزار می شد.

یکی از دلائل شرکت بزرگان در مجلس ایشان و اقبال به آن - علاوه بر وجوهی که به تفصیل در این کتاب خواهید خواند - بیان دقیق و خالی از مبالغه و اغراق بی جا، و گرم و سوزناک بودن روضه ایشان بود. برخلاف بسیاری از خطبای معاصر، اشعار سخن سرای بزرگ شیعه سید رضی، و دیگر مرثیه سرایان نامی را در منبر - و گاهی در قالب نوحه سینه زنی - می خواند از جمله این ابیات را از قصیده بلند سید رضی:

ما لَقِیْ عِنْدَکِ اَیُّ الْمَصْطَفٰی	کربلا لا رَیْبَ کَیْ وَبَلا
مِنْ دَمِ سَالٍ وَمِنْ دَمْعِ جَرِیْ	کَمْ عَلٰی تُرْبِکَ لَمَّا صُرِّعُوا
نَزَلُوا فِیْهَا عَلٰی غَیْرِ قَرِیْ	وَصُیُوفٍ لِّفَلَاةٍ یَّزِیْ
رَهِمٌ مَّا بَیْنَ قَتْلِیْ وَسَبَا	یَا رَسُوْلَ اللهِ لَوْ عَايَنْتَهُمْ

از دروغهای رایج و غیر رایج در مراشی ایشان خبری نبود. مجلس آرائی های دون شأن مجلس روضه و روحانیت، از ساحت ایشان بدور بود. با اینکه مجالس شبهای احیا در حرم مطهر حضرت معصومه (علیها السلام) با جمعیت بسیار برگزار می شد و در آنجا نیز مدرسه مرحوم آیه الله گلپایگانی بود بسیاری ترجیح می دادند که در مجلس ایشان - نه در حرم مطهر - شرکت کنند؛ زیرا منبر و وعظ و خطابه را به اغراض ناسالم سیاسی نمی آلود؛ منبر را ملعبه هدایت و هدانا بناحی - یکی از بزرگترین آفات منبر در عصر ما - نمی کرد. در تبیین آیات کریمه و روایات معتبره و دقیق و مخاطب شناس بود و مطابق با مقتضای حال سخن می گفت. از عمق جان روضه می خواند و حتی در ایام بیماری سالهای آخر عمر گاهی با ویلچر در مجلس روضه بیوت مراجع عظام شرکت می کرد و با همان حال نقاوت قدری روضه می خواند. روایات و داستانهای غیر معتبر و ضعیف را مطرح نمی کرد و سراغ کرامات ساختگی فلان کاسب و خیطا و کفّاش نمی رفت. امروزه در نوع منابر بسیاری از احادیث یا اشتباه خوانده می شود یا اشتباه ترجمه می شود،

از باب نمونه «نجا الْمُخْفُونُ وَهَلَكَ الْمُثْقَلُونَ»^۱ صحیح است نه «نجا الْمُخَفُّونَ...»؛ «نحن معاشر الأنبياء لا نُورَثُ» حدیث ادعائی خلیفه اَوَّل است نه «نحن معاشر الأنبياء لا نُورَثُ». «اللهم احملني على عفوك، ولا تحمِلني على عَذْلِكَ» مأثور و از امیر بیان (ع) رسیده است^۲ نه «اللهم عاملني بفضلك، ولا تُعاملني بعدلك».

ممکنین در نوع منابع و بیشتر ترجمه های نهج البلاغه این دو جمله از وصیت حضرت امیر (ع) بعد از ضربت خوردن اشتباه ترجمه می شود: ۱. «أوصيكم وجميع ولدي ومن بلغه كتابي بقوى الله، عظم أمركم»، ۲. «عليكم بإصلاح ذات البين فإنني سمعت جدّ كما يقول: إصلاح ذات البين أفضل من عامة الصلاة والصيام».

باری، عذر، بر بهارت، خطابه و منبر و رعایت چند و چون و چگونگی های آن و ترویج و تبیین معارف اهل بیت (ع)، از ویژگی های ایشان «سعی در قضاء حوائج مؤمنین» بود که تقریباً از ضیلت های فراموش شده روزگار ماست. بخصوص در ایام انقلاب و نهضت اسلامی، به اصنافی از مردم در سی اعتصابات به منظور اسقاط رژیم شاه، فشار می آمد و ایشان به تیریشی بی نیاز از درک می کرد و با مساعدت و همراهی بعضی از مراجع و روحانیون نزدیک به ایشان و تعدادی از تجار و خیرین - از جمله مرحوم حاج سید علی محمد چاووش نیا و فرزندانشان، حاج محسن فقیهی رضایی و حاج حسین عبدالحسینی، حاج یدالله رحمانی و حاج احمد شکوهیان و دیگران که از چشم ها دور مانده اند - گره از کار آنان می گذارد.

ایشان پس از پیروزی انقلاب این سنت حسنه و این روش پسندیده را داد و با تذکر این موضوع در منابع، توجه بسیاری از مردم را به این مسأله جلب می کرد. بعضی از این گونه حمایتها از مردم محروم در دفتری ثبت و ضبط شده که در بخش تصاویر کتاب - ضمیمه - تصاویری از آن - با رعایت حرمت و شؤون افراد، و حذف اسامی کسانی که مساعدت شده اند - درج شده است.

۱. همان طور که در نامه غزای حضرت امیر المؤمنین - علیه افضل صلوات المصلین - به حضرت امام مجتبی (ع) آمده است: «اعلم أنّ أمامك عقبة كئوداً المخفّ فيها أحسنُ حالاً من المثلّ». ۲. نهج البلاغه، خ ۲۱۷.

علاوه بر آن در کارهای عام المنفعه مانند مدرسه سازی کوشا بود که گزارش تلاش ایشان برای ساخت مدرسه عفت دریکی از مناطق محروم قم در این کتاب درج شده است.

همچنین با این اعتقاد که معیشتش از راه منبر و روضه مولا و آقايش حضرت اباعبدالله سلام الله علیه - تأمین خواهد شد از هنگام تبلیغ و منبر تا پایان عمر از شهریه و وجوه شرعی استفاده نکرد.

بجاست که در این مقدمه یادی شود از همسر گرامی مرحوم آل طه، که در ایام سالگرد ایشان حدوداً یک سال پس از وفات شوهر بزرگوارش چهره در نقاب خاک فروکشید (۱۳۹۷/۱۲/۱۲). همسری باوفای از خود گذشته که طبعاً بدون همراهی ها و تلاشهای او، مرحوم آل طه نمی توانست به همین توفیقاتی داشته باشد و فداکاری او در ایام بیماری و نقاهت شوهرش زبانزد است و خود نیز پس از یک سال تامل دوری او، جان به جان آفرین تسلیم کرد و در روزهای آخر عمر از اطرافیان می خواست که در «یفعل الله ما یشاء بقدرته و یحکم ما یرید بعزته» را برایش بخوانند و او با ترمیم در آغوش آتش را تسکین می داد.

آثار و خدمات این خطیب نامدار که در ایام فاطمیه (۱۴۳۸/۲/۲۶) = ۱۳۹۵/۱۲/۵ به دیار قدس پرکشید اقتضا می کرد که یادنامه ای در تکریم ایشان مندرج شود که با حمایت مالی و تشویق دو نفر از دوستان ایشان حضرات آقایان حاج حسین عبدالجسینی و مهندس حاج عباس رضایی - آیدهما الله تعالی -، و با همت و تلاش مسعود فاضل گرامی حجة الاسلام شیخ علی فاضلی - که بار عمده آماده سازی کتاب حاضر بر دوش ایشان بود - و تیزی بنی و خوش ذوقی های پژوهشگر گرامی جناب آقای جويا جهان بخش و همکاران فرزندان و نزدیکان آن فقید سعید با دعوتنامه زیر شروع و با آنچه در پی آن است به سرانجام رسید:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى

فرهیخته ارجمند

سلام علیکم ورحمة الله

بعد از تسبیح و ثنا، به عرض می‌رساند: شماری از فعالان عرصه تبلیغ دین و خدامان شریعت غرّا برآند تا - چنانکه مرسوم است و مطلوب - برای گرامی‌داشت ... و کائنات بزرگی از بزرگان اهل خطابه دینی و تبلیغ معارف یقینی، شادروان حجة الاسلام والمسلمین سید محمد آل طه رضوان الله علیه، یادنامه‌ای بیارایند و منتشر سازند.

نیتی که به دل در بسته این است که بیشترین مقالات این مجموعه یا در باب نفس امر تبلیغ و خطابت بر سر در اسلام باشد، یا از آنچه به کار این مهم می‌آید: از نوجویی‌های باریک در آید. کتاب خدا گرفته تا نکته سنجی‌های ژرف در احادیث ائمه هدی، تا کاوش در بایه‌های کلامی، تا آنچه بازخوانی آن از دفتر فقیهان به کار دین‌شناسی توده مردم می‌آید؛ و در یک سخن هر آنچه پایگاه تبلیغ را برافرازد یا توشه مبلّغان را بیفزاید.

دوستانه دست خواستاری به سوی آن فرهیخته گرامی داده‌ایم و امیدواریم شما نیز آنسان که شیوه کریمان است و از چونان شمایی می‌سرد به مقالاتی ما را و این مجموعه را سرفراز و رهین امتنان خویش سازید.

با تجدید مراتب احترام
رضا مختاری و علی فاضلی

در اینجا لازم است که از همه علما و دانشمندان، پژوهشگران و نویسندگان که در فراهم آمدن این مجموعه با تقدیم مقاله، ارائه تحقیق و حضور در مصاحبه همکاری کرده اند، ارجمندترین سپاس ها را تقدیم، و از پروردگار بخشنده، بهترین ره آوردها را برای ایشان مسألت کنم.

یادآور می شوم با اعتذار، آثار در هر بخش بر اساس حروف الفبای شهرت پدید آورندگان درج شده و در نگارش اسامی جهت اختصار القاب بزرگواران حذف شده است.

﴿ذُكِرُوا فِي سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَءَاخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.

(سوره یونس (۱۰): ۱۰)

قم

مؤسسه کتاب شناسی شیعه

۱۳۹۷/۰۵/۱۵ ش

رضا مختاری